

vilde erholve, at nogle af de Indskud, som kun tilbyde sig mod en høj Rente, vilde blive holdte tilbage, og at den som følge deraf vilde have saa meget Mindre at laane ud. Det synes mig dog ikke at være nogen særdeles stor Ulykke og kan paa ingen Maade siges at ville virke ødeæggende paa en Sparekassens Virksomhed. Det skulde da være, at en saadan Sparekasse opfattede sin Virksomhed paa den Maade, at den væsentlig var indrettet for at skaffe Laan til dem i Sparekassens Omegn, som maatte trænge dertil, og at den da for at kunne skaffe Midler tilveie til disse Laan maatte søge paa enhver Maade at faae Penge ind, selv om disse Midler ikke maatte henhøre til dem, som naturligt blive indsatte i Sparekasser, men derimod til dem, som søge den Rente, der til enhver Tid er den højeste, man kan opnaa, med andre Ord saadanne løse Penge, med Hensyn til hvilke den jo dog ikke paa nogen Maade kunde have nogen Sikkerhed for, at de vedblivende kunde forblive i Sparekassen. I Virkeligheden maa det da siges, at den Fordel, som det skulde kunde yde en saadan Sparekassens Virksomhed at gaa frem paa denne Maade, vilde være fuldstændig illusorisk for selve Laansøgerne, thi de tro da, at de faae faste Laan, medens de Laan, de faae, i Virkeligheden ere Laan af Penge, med Hensyn til hvilke der paa ingen Maade havest nogen Sikkerhed for, at de kunne forblive indestaende i Kassen. Dernæst bemærkede den samme ærede Landstingsmand, — og i denne Henseende fandt han Støtte fra flere Sider her i Salen, navnlig af den ærede Landstingsmand for 11te Kreds (Claudi) og en æret Landstingsmand for 6te Kreds (Griffen), — at i pengeknappe Tider skulde det være af særlig Bigtighed for Sparekasserne, at de kunne have det i deres Magt at forhøje Rentefoden. Det blev særlig af den ene af de af mig nævnte Landstingsmænd bemærket, at han mente, at der var en Erfaring fra den Krise, vi nylig have gennemgaaet, en Erfaring for, at det i Virkeligheden havde været en Art Nødvendighed for Sparekasserne at forhøje Renten af deres Indskud, fordi disse Indskud ellers vilde have flydt over i Bankerne. Jeg vil tillade mig at fremsætte en besæden Tvivl, om det virkelig skulde være tilstrækkelig godtgjort ved Erfaringen, at der i den Tid, jeg her har talt om, virkelig skulde have været Fare for, at mange Sparekassers Midler skulde flyde over i Bankerne. Jeg veed meget vel, at det ofte er blevet sagt, men jeg kan dog ikke Andet end yttre en vis Tvivl i denne Henseende. Tingene er jo ganske vist den, at der ingen Indskud kom ind i Sparekasserne, og at der blev taget Penge ud af dem; men gif det Bankerne anderledes? Ogsaa Bankerne følte det samme Tryk, ogsaa af dem blev der taget Penge ud, ogsaa der formindskedes Indskudene, og det af den ganske naturlige Grund, at der var en virkelig almindelig Pengekrisis, at der var en almindelig Pengeknappehed, at der var et større Begjær

efter Penge, end der paa den Tid var for Haanden og til Raadighed, og dette maatte vise sig hos alle saadanne Instituter. Det var en Kalamitet, en Ubehagelighed, som det ikke er muligt paa nogen Maade at undgaa, og det blev sandelig ikke undgaaet derved, at alle disse Instituter indlod sig i et Kapløb om at forhøje Renten. Den ene kunde maaske komme et lille Hestehoved for den anden, men man skaffede ikke en forøget Pengemasse tilstede; man skaffede ikke de søgte Midler tilveie ved dette Kapløb i at forhøje Renten. Naturligvis vil jeg ikke bestride, at med Hensyn til enkelte Summer er det i alt Fald muligt, at de kunde være blevne uddragne af en Sparekasse, hvis den ikke havde forhøjet sin Rente; men jeg spørger: Var dette da saa stor en Ulykke? Den Slags Penge, som vil blive uddragen af en Sparekasse, fordi der indtræder knappe Tider, fordi Diskontoen stiger, er det ikke Penge, som en Sparekasse helst maa være fri for og glæde sig ved ikke at have? De Penge, som Folk sætte ind i Sparekasser for at faae 4 pCt. Renter, som de lade sig nøie med uden at spørge, om Diskontoen stiger eller falder, tror jeg, at en Sparekasse i Almindelighed kan være sikker paa at beholde, selv under en Pengekrisis. Det falder ikke den Slags Folk ind at tage deres Penge ud af en Sparekasse, fordi Diskontoen stiger. De Penge derimod, hvoraf Eierne ville have den til enhver Tid højeste Rente, der er at opnaa, kan jo en Sparekasse aldrig være sikker paa. De ere jo i den Grad fluktuerende, at de aldeles ikke egne sig for en Sparekasse at have ifølge den Maade, som en Sparekasse kan og maa anbringe sine Midler paa. Den ærede Landstingsmand, som jeg nævnte, mente, at man i alt Fald kunde lade sig nøie med, at Rentebestemmelsen alene gjaldt Indskud paa Anfordring eller paa kort Opsigelse; men man kunde dog lade en Frihed med Hensyn til Renten indtræde for saadanne Indlaan, over for hvilke der var forbeholdt en længere Opsigelsesfrist. Det forekommer mig, at denne Tanke egentlig staaer i Strid med hele den Argumentation, i Kraft af hvilken det ærede Medlem kom til sit Resultat. Dersom der ved Indskudet er forbeholdt en vis Opsigelsesfrist, har man jo nemlig deri en vis Hemsko mod en Udtagelse af Kapitalen i pengestrange Tider; den kan jo da i alt Fald ikke tages ud før efter afstillige Maaneders Forløb, og meget ofte vil jo en saadan Pengekrisis som den af mig omtalte være forbi inden disse Maaneders Udløb. Nei, det, som der derimod vil være Trang til efter den ærede Landstingsmands Raisonnement, maatte jo være, synes det mig, at forhøje Renten netop af de Penge, der indestod paa Anfordring; det er jo dem, man kunde frygte for skulde blive tagne ud, og der maatte Friheden med Hensyn til Renten være at anbefale, hvis overhovedet hans Raisonnement skulde slaa til. Men jeg kan, som sagt, ikke dele denne hele Be-